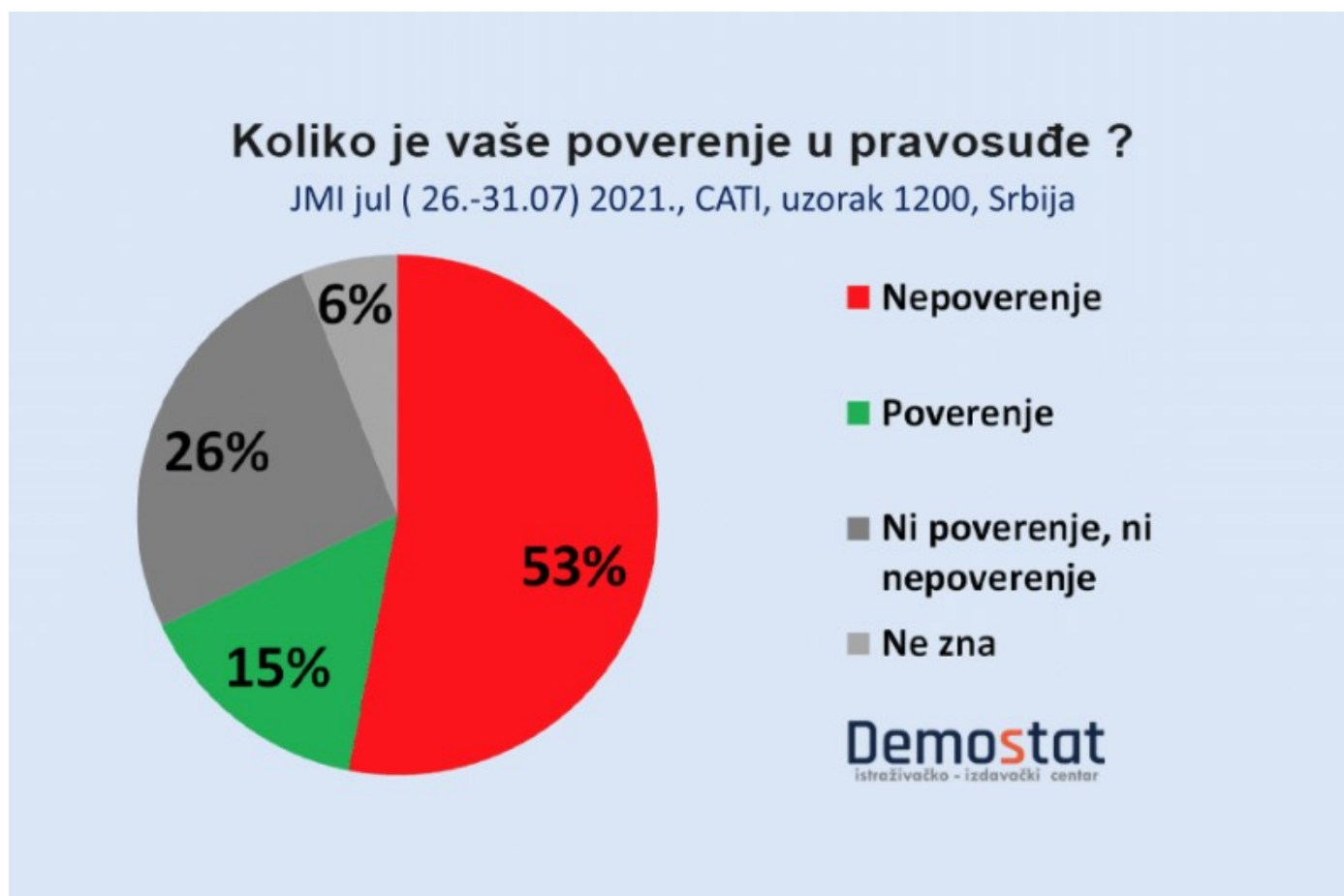

Демостат је крајем јула 2021. у оквиру шире анализе поверена у институције урадио истраживање које је показало да чак 53 одсто наших грађана нема поверење у судство, 26 одсто нема ни поверење ни неповерење, а само 15 одсто потпуно верује тој институцији.

Деловањем судова и тужилаштва требало би обезбедити владавину права и правну сигурност, заштиту људских и мањинских права, уставност, законитост, а сваки грађанин би морао да буде равноправан у приступу суду и да има право да очекује праведно поступање ових институција. Међутим, становници Србије, сасвим је јасно, немају утисак да им правосуђе то обезбеђује.

Проблем поверења у правосуђе, односно у судство као његов најбитнији сегмент, јесте проблем који у Србији веома дуго траје, а сва истраживања која се раде годинама

уназад дају сличне резултате. Не само за легитимитет, већ и за функционисање демократског поретка је битно поверење у институције, а код правосуђа поверење је изузетно важно. Судови доносе одлуке које се тичу појединаца, друштвених установа, политичког поретка и других важних ствари које нас окружују, зато независност није привилегија него право грађана.

Као фактори који утичу на низак ниво поверења често се наводе политички и медијски притисци, историјско наслеђе, пребацивање одговорности између политичке и судске власти, ефикасност полиције и тужилаштва, као и спровођење казнене политике, везе са криминалним и корупцијским аферама људи из система правосуђа... Грађани су, вероватно, незадовољни брзином решавања спорова и квалитетом рада тужилаштва и начином на који судије одолевају притисцима, али и квалитетом оптужница.

Судском функцијом држава би требало да гарантује обезбеђивање и одржавање правног поретка, јер се поделом власти подразумева да су законодавна, извршна и судска власт, међусобно ограничавају, а да су при томе самосталне и независне.

– Правосуђе једноставно не успева да се избори за своју позицију. Поред свих мањкавости које оно неоспорно има, мора се рећи да је оно под константном “паљбом” друге две стране власти – каже за Демостат Миодраг Мајић, судија Апелационог суда у Београду, и додаје да је парадокс у томе да је правосуђе под сталном критиком политичара, који га истовремено урушавају својим утицајима, па су они истовремено и највећи разарачи и највећи критизери.

Независност српског правосуђа постоји у Уставу и у изјавама политичара. Међутим, по свему судећи, мало ко верује у ту реторику. Грађани показују изразито неповерење према правосуђу а оцена међународне заједнице када је о овој грани власти реч је такође негативна. Када се говори о поверењу у судство треба нагласити да носиоци правно судских функција често наглашавају да је створена негативна слика, углавном преко медија, па низак ниво поверења грађана у правосуђе и не чуди. Медији су углавном сензационалистички, непрецизни у извештавању, а истрајни у тражењу скандала. Из тог разлога став грађана врло често не долази од личног искуства које су они имали са институцијом.

И судија Мајић, поред тога што не спори мањкавости, мисли да је о правосуђу створена слика која није сасвим реална и да је она делом утицала на резултате истраживања

– Треба видети колики би проценат незадовољних грађана био када би се анализа урадила међу онима који су имали искуства са правосуђем. Било би добро да имамо такво истраживање. Често је висок проценат неповерења производ креиране слике без контакта са институцијама правосуђа.

Правосуђе није једина институција према којој грађани Србије доследно исказују неповерење од медија до образовног система, мада је оно у самом врху када је реч о неповерењу. Судија Мајић сматра да се правосуђе још увек бори за своју позицију.

– У односу на војску, рецимо, јасно је да правосуђе ужива мањи углед у народу. Војска има традицију, ми смо војничка нација, а када би већину испитаника питали зашто има поверење у војску тешко да бисте добили сувисле одговоре. Правосуђе овде нема традицију. Касно се формира, а као независна грана власти никада није успела да изгради своје позиције. Поред тога, за правосуђе се везује неке мере које нису увек пријатне. Оно не може да произведе садржаје, попут РТС који су забавни и пријатни за гледаоце и на тај начин подигне број оних који су му наклоњени. Правосуђе не дели бомбоне, већ непопуларне мере и требало би да има интегритет који се претуго нарушава – закључује судија Мајић.

(Данас)